

Sektionen för inriktning av skydd mot olyckor (RT-RF-IS)  
Elisabeth Samuelsson  
010-240 40 64  
Elisabeth.Samuelsson@mcf.se

# **Nya föreskrifter och allmänna råd om kommunernas handlings- program enligt lagen om skydd mot olyckor**

## **Allmänt**

MSB beslutade 2021 om föreskrifter och allmänna råd (MSBFS 2021:1) om innehåll och struktur i kommunala handlingsprogram enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor, LSO. Efter att reglerna nu har varit verksamma ett antal år samtidigt som det säkerhetspolitiska läget i Europa kraftigt försämrats behöver reglerna ses över.

## **Det aktuella problemet och vilken förändring som eftersträvas**

Det huvudsakliga syftet med revideringen är att handlingsprogrammen ska inkludera kommunernas beskrivning av hur den förebyggande verksamheten är ordnad och planerad under höjd beredskap.

Nuvarande föreskrifter anger att handlingsprogrammet för förebyggande verksamhet endast ska omfatta olyckor som kan leda till räddningsinsats vid fredstida förhållanden. Avgränsningen till fredstida förhållanden finns inte i proposition eller lag, men höjd beredskap är inte heller uttryckligt nämnt på samma sätt som för styrningen av beskrivning av räddningstjänstförmåga. Juridiskt sett bedöms det som möjligt att föreskriva om den förebyggande verksamheten under såväl fred som under höjd beredskap.

Styrningen av hur kommunen ska beskriva sin räddningstjänstförmåga under höjd beredskap behöver också utvecklas utifrån ny kunskap och nya förutsättningar.

Denna konsekvensutredning berör endast de regler som ändras i förhållande till MSBFS 2021:1 och kompletterar alltså den tidigare konsekvensutredningen.

Datum  
2026-01-09

Ärendenummer  
MCF 2025-12954

## **Beskrivning av alternativa lösningar för det man vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd**

MSB bedömer att en revidering är nödvändig utifrån att reglerna behöver vara aktuella och relevanta samt beskriva kommunernas verksamhet inom skydd mot olyckor på ett relevant sätt i både fred och under höjd beredskap.

Det finns inte möjlighet att justera styrningen för kommunernas handlingsprogram utan att föreskrifterna och de allmänna råden justeras. En ändring i den handbok som hör till föreskrifterna och råden bedöms inte vara tillräckligt, utan förändringen behöver ske i föreskrifterna och råden för att ge tillräcklig styrning.

## **Uppgifter om vilka som berörs av regleringen**

Regleringen berör bara den kommunala organisationen för räddningstjänst och förbyggande verksamhet enligt LSO, och innebär ingen ändring mot tidigare föreskrifter.

## **Uppgifter om de bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på**

Bemyndigandet finns i 3 kap. 3 § LSO och innebär ingen ändring mot tidigare föreskrifter.

## **Uppgifter om vilka kostnadsmässiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen**

Lagen om skydd mot olyckor är giltig i fredstid såväl som under höjd beredskap. Beskrivningarna i handlingsprogrammen utökas för att beskriva även höjd beredskap, vilket i sig inte är en ändring av kraven på verksamheten och dess förmåga utan enbart är ett justerat krav på den redovisning av den kommunala planeringen som finns i handlingsprogrammen.

Eftersom regleringen inte i sig innebär några höjda krav på verksamheten bedöms den inte få några nämnvärda kostnadsmässiga konsekvenser.

## **Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen**

Föreskrifterna berör inte ett område som är reglerat inom EU-rätten och står inte i strid med denna på något sätt.

Datum  
2026-01-09

Ärendenummer  
MCF 2025-12954

## **Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser**

Övergångsregler införs så att redan beslutade handlingsprogram inte behöver revideras omedelbart. Föreskrifterna och de allmänna råden kommer när de träder ikraft gälla för de handlingsprogram som antas efter ikraftträdandedatumet, dvs. inte retroaktivt. Dock ska förändringarna vara genomförda i kommunens handlingsprogram senast den 31 december 2029. Information om revideringen av reglerna kommer att ges till berörda.

## **Företag, regioner och övriga aktörer**

Förändringen bedöms inte få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt. Konsekvensutredningen innehåller därför inte någon beskrivning av konsekvenser för företag.

## **Kommuner**

Som det konstateras i den ursprungliga konsekvensutredningen anges i propositionen om en effektivare kommunal räddningstjänst att kommunerna kan få engångskostnader relaterade till utarbetande av olika styrdokument för verksamheterna, kunskapsspridning och kompetensutveckling.<sup>1</sup> Det skedde inte heller någon kompensation med anledning av detta vid införandet av lagen. Kommunen hade sedan tidigare ansvar för att ha dessa handlingsprogram och de reviderade kraven på innehåll och struktur bedömdes inte medföra några större tillkommande kostnader.

Beskrivningarna i handlingsprogrammen behöver med anledning av de ändrade reglerna utökas för att även inkludera höjd beredskap, vilket i sig inte är en ändring av kraven på verksamheten utan enbart avseende handlingsprogrammen. Det sker också en ändring som innebär att olyckstypen *ras i byggnad eller annan konstruktion* läggs till som obligatorisk i kommunens beskrivning av sina risker.

Kommunens beskrivning av förmåga för de uppgifter som tillkommer räddningstjänst under höjd beredskap enligt LSO 8 kap. 2 § avgränsas och anpassas till dimensionering från staten och de resurser staten tillför.

Vissa språkliga ändringar görs också i samband med revideringen men bedöms inte medföra materiella ändringar.

Den i tid förhållandevis långa övergångsbestämmelsen torde enligt Myndigheten för civilt försvars bedömning innebära att ändringarna i

---

<sup>1</sup> Prop. 2019/20:176, s. 71

Datum  
2026-01-09

Ärendenummer  
MCF 2025-12954

föreskrifterna inte föranleder att kommunen behöver anta nya handlingsprogram tidigare än de annars skulle ha gjort. Arbetet med att utveckla handlingsprogrammen i enlighet med de reviderade reglerna bedöms sammantaget inte medföra några större kostnader.

## Handlingsprogrammets innehåll och struktur

### Ändring 3 §

Skrivningen ”de olyckor som kan leda till räddningsinsats” tas bort då det framgår av 3 kap. 3 § samt 8 § LSO, som refereras till i 1 § föreskrifterna.

Omformulering sker så att det framgår att handlingsprogrammen ska omfatta såväl fredstid som höjd beredskap. I tidigare föreskrifter ställdes kravet på beskrivningar kopplat till höjd beredskap enbart för programmet för räddningstjänst. Den nya bedömningen och styrningen gör gällande att höjd beredskap ska beskrivas även i programmet för förebyggande verksamhet. Det finns inget i LSO som hindrar detta och med tanke på det kraftigt försämrade säkerhetspolitiska läget behöver det förtydligas att kommunerna även behöver beskriva arbetet under höjd beredskap i programmet. LSO gäller i fredstid såväl som under höjd beredskap.

### Ändring i allmänna råd 7 – 8 samt 12 §§

Allmänna råden till ovan nämnda föreskrifter gäller att beskrivningarna för höjd beredskap bör utgå från dialog mellan kommunen och länsstyrelsen. Då det allmänna rådet bör tillämpas generellt avseende höjd beredskap flyttas det till 3 §. Då kommunen har fler utgångspunkter än dialog med länsstyrelsen ändras lydelsen till ”... *bland annat* dialog mellan kommunen och länsstyrelsen”.

Det allmänna rådet i 8 § om att innefatta höjd beredskap i beskrivningarna är onödigt då det redan i reviderade 3 § klargörs att handlingsprogrammet ska omfatta fredstid och höjd beredskap.

Det allmänna rådet i 12 § om att beskrivningen av räddningstjänst under höjd beredskap bör ta sin utgångspunkt i fredstida förhållanden tas bort. Området har utvecklats genom statlig styrning och det finns utförligare vägledningar<sup>2</sup> m.m. som gör rådet överflödigt och otillräckligt.

### Ändring i 8 §

Utöver de olyckstyper som tidigare funnits i 8 § läggs olyckstypen *ras i byggnad eller annan konstruktion* till. Då det i 13 § finns en hänvisning till 8 § följer att kommunen utöver att beskriva risken också ska beskriva sin förmåga

---

<sup>2</sup> MSB1456, MSB1655 och MSB2386

Datum  
2026-01-09

Ärendenummer  
MCF 2025-12954

för olyckstypen. Anledningen till att *ras i byggnad eller annan konstruktion* läggs till är att förmågan bedöms viktig vid antagonistiska händelser under såväl fredstid som i krig.

### **Ändring i 13 §**

För olyckstypen Brand i byggnad ändras kravet på beskrivning av kommunens förmåga till utrymning med hjälp av sin stegutrustning. Kravet på att kommunen ska redovisa tid från att larm inkommer till 112 till att utrymning med hjälp av kommunens stegutrymning kan påbörjas (så kallad "responstid") tas bort.

I de allmänna råden finns en hänvisning till Boverkets byggregler. Där framgår också att kommunens beskrivningar av tid angående förmåga till utrymning via fönster bör utformas så att den tid som efterfrågas enligt Boverkets byggregler kan utläsas. I byggreglerna efterfrågas inte responstid utan insatstid.

### **Ändring i 18 §**

Denna paragraf benämndes i tidigare version *Räddningstjänst under höjd beredskap*. För att förtydliga att paragrafen endast avser de tillkommande uppgifterna som anges i 8 kap. 2 § LSO ändras rubriken till *Tillkommande uppgifter under höjd beredskap*. Att föreskriften gäller för räddningstjänst framgår i nämnda paragraf i LSO vilket gör att det kan strykas. Därför infogas också "tillkommande" i själva formuleringen i 18 §. Eftersom staten ger inriktning för dimensionering av förmåga avseende de tillkommande uppgifterna, samt tillför resurser, ändras också kravet på vad kommunen ska beskriva.

## **Ikraftträdande**

De reviderade föreskrifterna börjar gälla XX 2026 för de handlingsprogram som antas därefter. Redan antagna handlingsprogram behöver inte revideras omedelbart utifrån de justerade föreskrifterna och allmänna råden, men förändringarna ska vara genomförda senast den 31 december 2029.

## **Bilaga 1. Struktur**

Strukturen uppdateras så att kapitlet som tidigare benämndes *Räddningstjänst under höjd beredskap* istället benämns *Tillkommande uppgifter under höjd beredskap*, för att spegla tidigare nämnda förändringar i 18 §.

Datum  
2026-01-09

Ärendenummer  
MCF 2025-12954

## Kontaktpersoner

Per Karlsson

Tfn 010-240 54 10

[per.karlsson@mcf.se](mailto:per.karlsson@mcf.se)

Elisabeth Samuelsson

Tfn 010-240 40 64

[elisabeth.samuelsson@mcf.se](mailto:elisabeth.samuelsson@mcf.se)